

Kā veidojas mana pensija?

Latvijā ir izveidota un darbojas trīs līmeņu pensiju sistēma:

- 1.līmenis – paaudžu solidaritātes shēma (obligāta visiem);
- 2.līmenis - valsts fondēto pensiju shēma (obligāta visiem, bet pats vari izvēlēties banku, kas to apsaimnieko);
- 3.līmenis - privātā pensiju apdrošināšanas shēma (brīvprātīga).

Kā veidojas mana pensija?

Naudu, kuru tu iemaksā pensiju 1.līmenī, izmanto pensiju izmaksām pašreizējiem pensionāriem. Vienlaikus šo naudu virtuāli uzkrāj tavai pensijai.

Naudu, kuru tu iemaksā pensiju 2. un 3. līmenī, izmanto tikai tava pensijas kapitāla uzkrāšanai, palielināšanai un izmaksai.

Cik es maksāju savai pensijai?

Sociālās apdrošināšanas iemaksas - 34,09% no taviem darba ienākumiem (10,5% maksā tu kā darba ņēmējs, 23,59% - maksā tavs darba devējs).

20% no taviem darba ienākumiem tiek novirzīti pensijas kapitālam.

Pārējā daļa paredzēta citu sociālās apdrošināšanas pensiju un pabalstu izmaksai, ja tev tas būs nepieciešams (t.sk. bezdarbnieku, slimības, maternitātes, vecāku pabalstu, apgādnieka zaudējuma pensijas, invaliditātes pensijas u.c.).

Vienlaikus tu vari veikt brīvprātīgas iemaksas 3.līmenī – individuāli vai ar darba devēja starpniecību.

Kā sadalās likme starp 1.un 2.līmeni?

Pensijas kapitāls 20% apmērā sadalās šādi: 1.līmenim - 14%, 2.līmenim – 6%.

Kā aprēķina vecuma pensiju?

Tavu vecuma pensiju aprēķina pēc šādas formulas:

$$P=K/G$$

K- aktualizētais pensijas kapitāls jeb tavs pensijas uzkrājums par darbu pēc 1996.gada
G- plānotais pensijas izmaksas laika posms pēc tam, kad tu dosies pensijā

Kas mainījās pēc 1996.gada?

No 1996.gada tika ieviesta uz individuālajām sociālās apdrošināšanas iemaksām balstīta pensiju sistēma.

Kā aprēķina vecuma pensiju pārejas periodā (kamēr ir darba stāžs līdz 1996.gadam)?

Tavu vecuma pensiju pārejas periodā aprēķina pēc šādas formulas:

$$P=(K_s+K)/G$$

K_s – aktualizētais pensijas kapitāls jeb tavs pensijas uzkrājums par darbu līdz 1996.gadam, kas tiek novērtēts ar algu no 1996. līdz 1999.gadam

K- aktualizētais pensijas kapitāls par darbu pēc 1996.gada

G- plānotais pensijas izmaksas laika posms pēc tam, kad tu dosies pensijā

Kas veido manu apdrošināšanas stāžu?

Līdz 1996.gadam

- Darba periods
- Darbam pielīdzinātie periodi (dienests, mācības, utt.)
- Darbs kolhozā/sovhozā

Pēc 1996.gada – mēneši, kuros veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas pensiju apdrošināšanai:

- 14% (2016.gadā) vai 20% no individuālās algas (atkarībā no tavas līdzdalības 2.līmenī)
- Valsts iemaksas par neaktīvajiem periodiem (bērna kopšanas periods, bezdarbnieka pabalsta saņemšanas periods u.c.)

Tavs darba stāžs līdz 1996.gadam

- Noskaidro, kādi dati ir Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) rīcībā par tavu darba stāžu. To vari darīt, aizejot uz VSAA.
- Ienāc portālā www.latvija.lv un, izmantojot elektronisko pakalpojumu, uzzini informāciju par savu VSAA datu bāzē reģistrēto darba stāžu.
- Ja šie dati ir nepilnīgi, tu vari tos papildināt, iesniedzot VSAA darba stāžu apliecinājošos dokumentus. Atceries uz VSAA paņemt līdzī arī dokumentu kopijas.

Saglabā savu darba grāmatiņu!

Kas ietekmē pensijas apmēru?

- Darba stāžs līdz 1996.gadam un individuālā alga no 1996.gada līdz 1999.gadam.
- Tava individuālā alga pēc 1996.gada.
- Pensionēšanās vecums (pakāpeniski palielinās līdz 65 gadiem; 2016.gadā – 62 gadi 9 mēneši).
- Pensiju indeksācija.
- Pensijas pārrēķins, ja būs strādājis pēc pensijas piešķiršanas.

Atceries – legāli ienākumi, oficiāli noformētas darba attiecības, veiktās sociālās apdrošināšanas iemaksas šodien – ir pamats Tavai pensijai nākotnē!